

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра пропедевтики внутрішньої медицини №2 та медсестринства

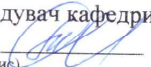
Навчальний рік 2021-2022

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
навчальної дисципліни «Первинна медико-санітарна допомога(практика)»

Нормативний освітній компонент
Формат освітнього компонента заочний, змішаний
Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»
Спеціальність 223 «Медсестринство»
Освітньо-професійна програма «Сестринська справа»
Другого (магістерського) рівня вищої освіти
Курс перший

Силабус навчальної дисципліни розглянуто на засіданні кафедри Пропедевтики внутрішньої медицини №2 та медсестринства

Протокол від
“30”серпня 2021 року № 11

Завідувач кафедри

(підпис) проф.. Оспанова Т.С.
(прізвище та ініціали)

Схвалено методичною комісією ХНМУ з проблем терапевтичного профілю

Протокол від
“31”серпня 2021 року № 1

Голова

(підпис) проф.. Кравчун П.Г.
(прізвище та ініціали)

РОЗРОБНИКИ СИЛАБУСУ:

1. Оспанова Т.С., зав. кафедрою ПВМ №2 та медсестринства, професор, д.мед.н.
2. Хіміч Т.Ю., доцент кафедри ПВМ №2 та медсестринства, доцент, к.мед.н.
3. Борзенко А.Б. асистент кафедри ПВМ№2 та медсестринства, к.мед.н.

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЩО ВИКЛАДАЮТЬ ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

Прізвище, ім'я, по батькові, посада, вчене звання, науковий ступінь

Хіміч Тетяна Юрївна, доцент кафедри ПВМ №2 та медсестринства, доцент, к.мед.н.

Професійні інтереси: терапія, імунологія, алергологія

Контактний тел. та E-mail викладача +380972934789, ty.khimich@knmu.edu.ua

Борзенко Ала Борисівна, асистент кафедри ПВМ №2 та медсестринства, к.мед.н.

Професійні інтереси: терапія, кардіологія, лікар (за сумісництвом) відділення реабілітації обласної клінічної лікарні

Контактний тел. та E-mail викладача +380507047777, ab.borzenko@knmu.edu.ua

Абашнік Наталія Миколаївна асистент(за сумісництвом) кафедри ПВМ №2 та медсестринства, магістр медсестринства

Професійні інтереси: медсестринство, зам. головного лікаря обласної клінічної лікарні за напрямом медсестринства

Контактний тел. та E-mail викладача +380501466996, nataorb@ukr.net

Інформація про консультації Очні консультації: згідно розкладу кафедри на базі кафедри - обласної клінічної лікарні та Диспансер протирадіаційного захисту населення за попередньою домовленістю. Он-лайн консультації: за попередньою домовленістю з викладачем з використанням ресурсів системи Moodle. (<http://31.128.79.157:8083/login/index.php>)

Локація. Місце проведення лекцій та практичних занять: лекційна зала та учбові кімнати кафедри пропедевтики внутрішньої медицини №2 та медсестринства, і (вул. Тринклера 3)

Час проведення занять: понеділок, вівторок, середа, четвер, п'ятниця (9⁰⁰-11⁵⁰/13²⁰-17¹⁰ у відповідності до розкладу);

ВСТУП

Силабус навчальної дисципліни «Первинна медико-санітарна допомога(практика)» складений відповідно до освітньо-професійної програми (далі – ОПП) «Сестринська справа» та проекту Стандарта вищої освіти України (далі – Стандарт), другий (магістерський) рівень, галузі знань 22 “Охорона здоров'я”, спеціальності «Медсестринство»

Опис навчальної дисципліни (анотація) «Первинна медико-санітарна допомога(практика)» проводиться з метою закріплення знань та удосконалення навичок і вмінь по здійсненню медсестринського процесу, що створить підґрунтя для подальшого свідомого опанування клінічного медсестринства та педагогічної майстерності відповідно до професійно-освітнього рівня магістра медицини зі спеціальності «Медсестринство».

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Первинна медико-санітарна допомога» є комплекс заходів, спрямованих на створення сприятливих умов успішного лікування хворих, у тому числі хворих, полегшення їх стану і задоволення основних фізіологічних потреб організму.

Метою викладання навчальної дисципліни “Первинна медико-санітарна допомога” є . опанування студентом основних прийомів професійної діяльності медичної сестри по забезпеченню первинної медико-санітарної допомоги на основі глибокого знання та розуміння особливостей функціонування організму хворої людини, із дотриманням принципів медичної етики та деонтології.

Міждисциплінарні зв'язки: Відповідно до навчального плану, виробнича практика «Первинна медико-санітарна допомога» здійснюється на 1 року навчання в 1-му семестрі, коли студентом

набуті відповідні знання з основних базових дисциплін: медичної біології, медичної та біологічної фізики, анатомії людини, фізіології, біоорганічної та біологічної хімії, мікробіології, вірусології та імунології, розпочато вивчення клінічних дисциплін: мед сестринського діагнозу, медичної психології, клінічного медсестринства, сімейної медицини, з якими інтегрується програма виробничої практики. У свою чергу, практика «Первинна медико-санітарна допомога» формує засади подальшого вивчення студентом клінічних дисциплін, що передбачає інтеграцію з цими дисциплінами "по вертикалі" та формування умінь застосовувати знання з догляду за хворими, медсестринства в процесі подальшого навчання та у професійній діяльності. Пререквізити _____

Постреквізити _____

Послання на сторінку навчальної дисципліни в MOODLE
<http://31.128.79.157:8083/login/index.php>

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Метою вивчення навчальної дисципліни Метою викладання навчальної дисципліни «Первинна медико-санітарна допомога» є . опанування студентом основних прийомів професійної діяльності медичної сестри по забезпеченню первинної медико-санітарної допомоги на основі глибокого знання та розуміння особливостей функціонування організму хворої людини, із дотриманням принципів медичної етики та деонтології.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Первинна медико-санітарна допомога» є

1. Демонструвати володіння морально-деонтологічними принципами медичного фахівця та принципами фахової субординації у клініці.
2. Демонструвати володіння навичками організації режиму і догляду за хворими з різними захворюваннями, виконувати необхідні медичні маніпуляції.
3. Демонструвати вміння приймати та оцінювати рішення, що відображають соціальні і етичні обов'язки медичного фахівця.
4. Демонструвати вміння аналізувати та вирішувати складні професійні проблеми медсестринської справи та медсестринської науки.
5. Демонструвати розуміння ролі дослідницької роботи у медсестринській науці.

1.3. Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у ОПП та Стандарті).

1.3.1. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує опанування студентами компетентностей: інтегральні:

Компетентності та результати навчання.

Згідно з вимогами стандарту дисципліна забезпечує набуття студентами **компетентностей:**

– *інтегральна:*

здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності у галузі охорони здоров'я, або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується комплексністю та невизначеністю умов та вимог.

– *загальні:*

1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
7. Здатність працювати в команді.
8. Навички міжособистісної взаємодії.
9. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
10. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
11. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.
12. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
13. Прагнення до збереження навколишнього середовища.
14. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

– спеціальні (фахові, предметні):

1. Навички опитування та огляду пацієнта.
2. Навички виконання медичних маніпуляцій.
3. Здатність до проведення санітарно-гігієнічних та профілактичних заходів.
4. Здатність до забезпечення необхідного режиму перебування хворого у стаціонарі під час лікування захворювань.
5. Здатність до забезпечення відповідного характеру харчування при лікуванні захворювань.
6. Навички надання екстреної медичної допомоги.
7. Здатність до ведення медичної документації.

1.3.2. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує набуття студентами наступних **програмних результатів навчання:**

ПРН 1. Володіти професійними знаннями; вміти формулювати ідеї, концепції з метою використання в роботі академічного або професійного спрямування.

ПРН 3. Виконувати управлінські функції та організовувати надання якісних послуг у сфері охорони здоров'я.

ПРН 4. Застосовувати фахові знання сформовані на основі світових наукових джерел медичної інформації.

ПРН 5. Здійснювати мотивацію та стимулювання в набутті знань з метою удосконалення власних професійних умінь, навичок.

ПРН 6. Виявляти активність, підтримувати лідерство у вирішенні проблемних питань, пов'язаних з професійною діяльністю

ПРН 7. Застосовувати етико-деонтологічні засади у професійній діяльності, з метою вирішення проблемних питань щодо особистісних переконань та етичних міркувань.

ПРН 8. Розробляти та впроваджувати плани професійної діяльності, виявляти професійні проблеми і знаходити шляхи їх конструктивного розв'язання.

ПРН 9. Проявляти позитивну професійну, соціальну та емоційну поведінку і адаптувати її до системи загальнолюдських цінностей, самостійність і відповідальність у роботі..

ПРН 10. Ідентифікувати, імітувати, демонструвати та контролювати виконання професійних навичок та умінь.

ПРН 11. Розробляти заходи з профілактики захворювань та сприяти їх реалізації на практиці.

ПРН 12. Застосовувати стандарти професійної діяльності.

ПРН 15. Впроваджувати стандарти професійної діяльності

1.3.3. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує набуття студентами наступних **соціальний навичок (Soft skills):**

- Комунікативні навички

- Здатність працювати в команді, спілкуватися з людьми і управляти конфліктами вміння оцінювати і аналізувати ситуації
- Здатність до Організації, планування та ефективного виконання проектів і завдань
- Здатність виконувати роботу професійно, відповідально
- Здатність проявляти емоційний інтелект у взаємодіях з колегами, клієнтами, з керівником, почуттям такту і своєчасності реакції.

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1 Опис дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Напрямок підготовки <u>22 «Охорона здоров'я»</u>	Нормативна
Загальна кількість годин – 150 Годин аудиторних – 4, самостійної роботи студента – 146	Спеціальність: 223 магістр медицини за спеціальністю «Медсестринство»	Рік підготовки:
		1-й
		Семестр
		1-й
		Лекції
		2 год
		Практичні заняття
		2 год
		Самостійна робота
		146 год.
		Вид контролю: Диференційний залік

2.2.1 Лекції

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Установча лекція: Основні принципи та організаційні засади догляду за хворими терапевтичного профілю. Структура і функції терапевтичного стаціонару	2
Всього лекційних годин		2

2.2.2 Семінарські заняття – не передбачен програмою

2.2.3 Практичні заняття

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Основні принципи та організаційні засади догляду за хворими терапевтичного профілю. Структура і функції терапевтичного стаціонару Диференційний залік	2		
Всього годин		2		

2.2.4. Лабораторні заняття – не передбачані програмою

2.2.5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Засвоєння практичних навичок, наведених у плані практичної підготовки студента	22		
2	Заповнення основної звітної документації – Щоденника виробничої практики та Підсумкового звіту	22		
3	Тижневе спостереження за хворим із гарячкою, заповнення температурного листа, встановлення типу гарячки та доповідь досліджуваного випадку на занятті	22		
4	Спостереження за хворими з патологією серцево-судинної системи	22		
5	Спостереження за хворими пульс монологічного профілю	23		
6	Спостереження за хворими із патологією органів травлення	23		
7	Підготовка до диференційного заліку	12		
	Всього годин самостійної роботи студента	146		

Методи навчання (навести лише ті, які використовуються під час викладання дисципліни): лекція, розповідь-пояснення, бесіда, демонстрація, презентація, відеороліки, відеофільми, дискусія, круглий стіл, ділова, рольова, імітаційна гра, моделювання процесів і ситуацій, делегування повноважень, кейс-метод, дебати, спаринг-партнерство (навчання в парах),

Методи контролю:

Поточний контроль: усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль; творчі завдання; індивідуальні завдання; реферати; анотації; взаємоконтроль; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему;

Підсумковий контроль: диф. залік

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

3.1. Оцінювання успішності навчання здобувачів освіти здійснюється на підставі чинної «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів освіти ХНМУ»

Організація оцінювання поточного контролю. Засвоєння теми (поточний контроль) контролюється на практичному занятті відповідно до конкретних цілей. Застосовуються такі засоби оцінки рівня підготовки студентів: розв'язання ситуаційних задач, трактування та оцінка результатів лабораторних досліджень, аналіз і оцінка результатів інструментальних досліджень і параметрів, що характеризують функції організму людини, контроль засвоєння практичних навичок. Підсумкове заняття (ПЗ) обов'язково проводиться згідно з програмою навчальної дисципліни протягом семестру за розкладом, під час занять. Прийом ПЗ здійснюється викладачем академічної групи. Оцінювання здійснюється за традиційною 4-бальною системою: «відмінно», «добре», «задовільно» та «незадовільно».

**Критерії оцінювання результатів навчальної діяльності
здобувачів освіти з дисциплін**

Оцінка	Критерії оцінювання
«Відмінно»	Студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили
«Дуже добре»	Студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна
«Добре»	Студент вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок
«Задовільно»	Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих
«Достатньо»	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні
«Незадовільно» з можливістю повторного складання семестрового контролю	Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу
«Незадовільно» з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту	Студент володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів
Зокрема, критерії оцінювання практичних навичок з дисциплін	
«Відмінно»	Студент відповідає високому (творчому) рівню компетентності: студент виявляє особливі творчі здібності, без помилок самостійно демонструє виконання практичних умінь та володіє системними теоретичними знаннями (знає методику виконання практичних навичок, показання та протипоказання, можливі ускладнення, та ін.) та має здібності для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях.

«Добре»	Студент самостійно демонструє виконання практичних умінь, допускаючи деякі неточності, які швидко виправляє, володіє теоретичними знаннями (знає методику виконання практичних навичок, показання та протипоказання, можливі ускладнення, та ін.)
«Задовільно»	Студент демонструє виконання практичних умінь, допускаючи деякі помилки, які може виправити при корекції їх викладачем, володіє задовільними теоретичними знаннями (знає основні положення методики виконання практичних навичок, показання та протипоказання, можливі ускладнення, та ін.).
«Незадовільно»	Студент не може самостійно продемонструвати практичні вміння (виконує їх, допускаючи грубі помилки), не володіє достатнім рівнем теоретичних знань (не знає методики виконання практичних навичок, показань і протипоказань, можливих ускладнень, та ін.).

Перерахунок середньої оцінки за поточну навчальну діяльність у багатобальну шкалу проводиться відповідно до «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності студентів...» або середню оцінку (с точністю до сотих) за ПНД викладач автоматично одержує за допомогою електронного журналу АСУ.

Перерахунок середньої оцінки за поточний контроль у багатобальну шкалу (для дисциплін, що завершуються ДЗ)

4-бальна шкала	120-бальна шкала	4-бальна шкала	120-бальна шкала
5	120	3.91-3,94	94
4.95-4,99	119	3.87-3,9	93
4.91-4,94	118	3.83- 3,86	92
4.87-4,9	117	3.79- 3,82	91
4.83-4,86	116	3.74-3,78	90
4.79-4,82	115	3.7- 3,73	89
4.75-4,78	114	3.66- 3,69	88
4.7-4,74	113	3.62- 3,65	87
4.66-4,69	112	3.58-3,61	86
4.62-4,65	111	3.54- 3,57	85
4.58-4,61	110	3.49- 3,53	84
4.54-4,57	109	3.45-3,48	83
4.5-4,53	108	3.41-3,44	82
4.45-4,49	107	3.37-3,4	81
4.41-4,44	106	3.33- 3,36	80
4.37-4,4	105	3.29-3,32	79
4.33-4,36	104	3.25-3,28	78
4.29-4,32	103	3.21-3,24	77
4.25- 4,28	102	3.18-3,2	76
4.2- 4,24	101	3.15- 3,17	75
4.16- 4,19	100	3.13- 3,14	74
4.12- 4,15	99	3.1- 3,12	73
4.08- 4,11	98	3.07- 3,09	72
4.04- 4,07	97	3.04-3,06	71
3.99-4,03	96	3.0-3,03	70
3.95- 3,98	95	Менше 3	Недостатньо

Мінімальна кількість балів, яку має набрати студент за поточну діяльність під час вивчення розділу, становить 70 балів, максимальна кількість балів - 120 балів.

Оцінювання самостійної роботи студентів. Самостійна робота студентів, яка передбачена темою заняття поряд з аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті та при проведенні диференційного заліку.

Основними видами самостійної роботи студентів є:

- Передаудиторна підготовка до практичних занять
- Опанування практичними навичками з догляду за хворими
- Робота у відділеннях стаціонару в обсязі обов'язків медичної сестри

Теми для самостійної роботи - перелік практичних навичок

№ з/п	Назва практичних навичок, умінь
1	Організувати прийом пацієнта, санітарну обробку відповідно до стану хворого у приймальному відділенні.
2	Організувати транспортування пацієнта у відповідне відділення.
3	Провести розпитування хворого. Зробити висновок щодо отриманих анамнестичних даних.
4	Провести загальний огляд показового хворого. Визначити провідні симптоми.
5	Провести обстеження хворого із патологією легень, дати оцінку стану його здоров'я, виставити сестринський діагноз, скласти план сестринського догляду.
6	Провести обстеження хворого із патологією серця, дати оцінку стану його здоров'я, виставити сестринський діагноз, скласти план сестринського догляду.
7	Провести вимірювання артеріального тиску на верхніх кінцівках, оцінити отримані дані.
8	Провести вимірювання артеріального тиску на нижніх кінцівках, оцінити отримані дані.
9	Провести дослідження пульсу, оцінити отримані дані.
10	Продемонструвати правила заповнення температурного листа.
11	Провести обстеження хворого із патологією органів травлення, дати оцінку стану його здоров'я, виставити сестринський діагноз, скласти план сестринського догляду.
12	Провести обстеження хворого із патологією нирок, дати оцінку стану його здоров'я, виставити сестринський діагноз, скласти план сестринського догляду.
13	Провести обстеження хворого із патологією ендокринної системи, дати оцінку стану його здоров'я, виставити сестринський діагноз, скласти план сестринського догляду.
14	Провести обстеження хворого із гематологічним захворюванням, дати оцінку стану його здоров'я, виставити сестринський діагноз, скласти план сестринського догляду.
15	Організувати обстеження пацієнта з інфекційною хворобою.
16	Організувати показове обстеження пацієнта хворого на ВІЛ/СНІД
17	Організувати проведення профілактичних та протиепідемічних заходів при прийомі пацієнтів.
18	Продемонструвати методику взяття мазків з носа та зіва.
19	Підготувати відповідні засоби та продемонструвати на муляжі методику виконання очисної клізми.
20	Підготувати відповідні засоби та продемонструвати на муляжі методику виконання сифонної клізми
21	Підготувати відповідні засоби та продемонструвати на муляжі методику виконання масляної клізми
22	Підготувати відповідні засоби та продемонструвати методику закапування крапель в очі та закладання мазі в кон'юнктивальний мішок.
23	Провести облік медикаментозних засобів в маніпуляційному кабінеті.

24	Провести забір крові для біохімічного дослідження.
25	Провести забір крові для бактеріологічного дослідження.
26	Продемонструвати методику взяття мазків з носа та зіва.
27	Розрахувати дозу розчинного антибіотика згідно листа призначення.
28	Виписати сильнодіючий або наркотичний засіб.
29	Підготувати необхідні розчини та продемонструвати правила поводження з одноразовим шприцом після його застосування.
30	Підготувати необхідні розчини та провести перед стерилізаційну обробку інструментарію для багаторазового використання.
31	Проконтролювати якість перед стерилізаційної обробки інструментарію.
32	Провести реєстрацію ЕКГ в 12-ти відведеннях.
33	Продемонструвати методику подавання зволоженого кисню хворому.
34	Продемонструвати методику користування різними типами інгаляторів.
35	Заповнити медичну документацію у приймальному відділенні
36	Заповнити медичну документацію у терапевтичному відділенні
37	Заповнити статистичну форму хворого у терапевтичному відділенні

Оцінювання індивідуальних завдань студента здійснюється за умов виконання завдань викладача (доповідь реферату на практичному занятті, доповідь з презентацією на практичному занятті, доповідь на науково-практичних конференціях кафедри, університету, написання тез, статей, участь у Всеукраїнській олімпіаді). Бали (не більше як 10) додаються, як заохочувальні. Загальна сума балів за поточну навчальну діяльність не може перевищувати 120 балів.

За бажанням студента під час вивчення відповідних тем він може виконувати індивідуальну роботу, яка проводиться в позаурочний час та при успішному її виконанні додатково оцінюється викладачем.

Орієнтовний перелік індивідуальних завдань:

1. Проведення розпитування показового хворого, його загального огляду, аналіз та узагальнення отриманих даних з представленням клінічного випадку на занятті.
2. Тижневе спостереження за хворим із гарячкою, реєстрація температури тіла та показників гемодинаміки у температурному листі, визначення характеру гарячки та представлення клінічного випадку на практичному занятті
3. Робота з літературою й іншими джерелами інформації та підготовка реферативного повідомлення із доповіддю на практичному занятті.

Орієнтовний перелік тем для реферативних повідомлень:

- 1) Історія вимірювання артеріального тиску та сучасні методи тонометрії
- 2) Основні властивості пульсу та їх використання для оцінки стану хворого у традиційній та східній медицині
- 3) Сучасні засоби профілактики пролежнів
- 4) Сучасні методи термометрії та показання до їх використання у терапевтичній клініці
- 5) Основні види лікарських засобів та особливості їх призначення пацієнтам терапевтичного профілю.

Організація підсумкового контролю - диференційний залік. Допуск до диференційного заліку визначається у балах поточної навчальної діяльності, а саме: min - 70, max - 120 балів. Диф. залік проводиться викладачем академічної групи (або комісійно вразі незгоди студента з результатами атестації) на останньому занятті.

Диф.залік з дисципліни - це процес, протягом якого перевіряються отримані за курс :
- рівень теоретичних знань;

- розвиток творчого мислення;
- навички самостійної роботи;
- компетенції - вміння синтезувати отримані знання і застосовувати їх у вирішенні практичних завдань.

Під час проведення диференційного заліку проводиться оцінювання засвоєння практичних навичок та теоретичних знань за складеними на кафедрі білетами, які включають усі теми дисципліни.

Оцінювання теоретичних знань та практичних навичок, якщо вони представлені в одному білеті

Кількість питань	«5»	«4»	«3»	Відповідь за білетами, які включають теоретичну та практичну частини дисципліни	За кожен відповідь студент одержує від 10 до 16 балів, що відповідає: «5» - 16 балів; «4» - 13 балів; «3» - 10 балів.
1	16	13	10		
2	16	13	10		
3	16	13	10		
4	16	13	10		
5	16	13	10		
	80	65	50		

Безпосередньо диф.залік оцінюється від - 50 до – 80 балів.

Технологія оцінювання дисципліни

Оцінювання результатів вивчення дисциплін проводиться безпосередньо після диференційного заліку. Оцінка з дисципліни визначається як сума балів за ПНД та диф. заліку і становить min – 120 до max - 200.

Відповідність оцінок за 200 бальною шкалою, чотирибальною (національною) шкалою та шкалою ЄCTS

Оцінка за 200 бальною шкалою	Оцінка за шкалою ЄCTS	Оцінка за чотирибальною (національною) шкалою
180–200	A	Відмінно
160–179	B	Добре
150–159	C	Добре
130–149	D	Задовільно
120–129	E	Задовільно
Менше 120	F, Fx	Незадовільно

Оцінка з дисципліни виставляється лише студентам, яким зараховані усі підсумкові контрольні заняття, диференційний залік.

Студентам, що не виконали вимоги навчальних програм дисциплін виставляється оцінка Fx, якщо вони були допущені до складання диференційованого заліку або іспиту, але не склали його. Оцінка F виставляється студентам, які не допущені до складання диференційованого заліку або іспиту.

Оцінки "Fx" або "F" ("незадовільно") виставляються студентам, яким не зараховано вивчення дисципліни, формою контролю якої є залік.

Після завершення вивчення дисципліни відповідальний за організацію навчально-методичної роботи на кафедрі або викладач виставляють студенту відповідну оцінку за шкалами (Таблиця 3) у залікову книжку та заповнюють відомості

Якщо диф.залік не складено, встановлюються дати перескладання під час канікул, до початку наступного семестру.

3.2. Питання до диф.заліку :

1. Психологічні проблеми пацієнта. Динаміка психологічного стани хворого. Особливості спілкування з хворим залежно від його психологічного стану.
2. Вчення про смерть. Танатологія. Філософські і релігійні аспекти відношення до смерті.
3. Причини смерті. Клінічні ознаки термінальних станів, ознаки біологічної смерті.
4. Останні дні життя, підтримка хворого і родичів в цей період.
5. Проблеми хворих з обмеженим терміном життя.
6. Психологічні аспекти догляду за термінальними хворими.
7. Принципи спілкування з хворими, родичами. Медична етика. Правда про діагноз
8. Види реабілітації хворих з обмеженим терміном життя. Обов'язки медсестри на етапах медико-соціальної реабілітації.
9. Ведення медичної документації. Функціональні обов'язки медсестри в розробленні, оформленні та втіленні індивідуальної програми реабілітації.
10. Інфекційна безпека, інфекційний контроль в ЛПЗ. Накази МОЗ України. Методи стерилізації, організація її проведення, оцінка якості.
11. Проведення профілактичних та первинних протиепідемічних заходів. Профілактичні та протиепідемічні заходи при госпітальних інфекціях.
12. Особливості роботи медсестри в онкологічних диспансерах, у громаді, в дитячих установах.
13. Догляд за хворими на онкологічні захворювання
14. Основні концептуальні медсестринські моделі.
15. Планування медсестринського догляду. Реалізація плану догляду.
16. Медсестринські втручання. Стандарти медсестринського догляду.
17. Ієрархія людських потреб по Маслоу.
18. Методика клінічного обстеження органів дихання.
19. Методика клінічного обстеження органів кровообігу.
20. Методика клінічного обстеження органів травлення, сечоутворення та сечовиділення.
21. Методика клінічного обстеження органів кровотворення.
22. Методика клінічного обстеження нервової системи, органів зору і слуху.
23. Методика клінічного обстеження ендокринної системи.
24. Значення лабораторного та інструментального дослідження при обстеженні хворого. Підготовка пацієнта до обстежень.
25. Гігієна пацієнта. Гігієна порожнини рота. Чинники, що впливають на рівень чистоти пацієнта. Дії медсестри. Принципи асептики.
26. Види ураження шкіри і слизових (суха шкіра, свербіння, причини, відхід).
27. Проліжні. Причини появи. Стадії розвитку. Профілактика і лікування. Свищи.
28. Загальні питання годування важкохворого. Організація харчування в стаціонарі. Епідобстеження харчоблоку в стаціонарі.
29. Годування тяжкохворих, штучне харчування через зонд, гастростому.
30. Нутріційна підтримка. Парентеральне годування тяжкохворих.
31. Годування хворих з порушенням свідомості.
32. Принципи дієтотерапії при патології органів дихання, серцево-судинної системи.
33. Принципи дієтотерапії при патології органів травлення, печінки та жовчевого міхура.
34. Принципи дієтотерапії при патології сечовидільної системи.
35. Принципи дієтотерапії при патології ендокринної системи та хворобах обміну.
36. Види болю, фізіологічні механізми. Система оцінки болю. Чинники болі, що підвищують і знижують поріг.
37. Способи лікування болю. Анальгетики. Роль психотерапії.
38. Види наркотичних препаратів, способи і правила їх застосування. Юридичні аспекти.
39. Невідкладна допомога при гострій дихальній недостатності.
40. Ознаки порушення ритму, загрозливі для життя хворого із больовим синдромом у лівій половині грудної клітки.
41. Судомний синдром. Причини, клініка та невідкладна допомога.
42. Непритомність, колапс, шок. Причини, клініка, перша допомога.

43. Невідкладна допомога при гострій серцевій недостатності.
44. Клініка та невідкладна допомога при набряку легенів, серцевій астмі.
45. Кардіогенний шок. Причини, клініка, перша допомога.
46. Синдром артеріальної гіпертензії: принципи фармакотерапії, перша допомога при гіпертонічному кризі.
47. Невідкладна допомога при гострій печінковій недостатності.
48. Шлунково-кишкова кровотеча: діагностика та перша допомога.
49. Гостра ниркова недостатність: сестринська діагностика, невідкладна допомога та догляд за хворими.
50. Хронічна ниркова недостатність: сестринська діагностика та догляд за хворими.
51. Невідкладна допомога при діабетичній комі.
52. Невідкладна допомога при гіпоглікемічній комі.
53. Структура та режим інфекційних стаціонарів.
54. Організація амбулаторно-поліклінічної допомоги інфекційним хворим та тим, хто перехворів інфекційними хворобами.
55. Невідкладна допомога при кишковій інфекції.
56. Невідкладна допомога при інфекційних хворобах дихальних шляхів.
57. Невідкладна допомога при менінгококовій хворобі.
58. Невідкладна допомога при інфекційно-токсичному шоці, сироватковій хворобі.

3.3. Контрольні питання та завдання до самостійної роботи Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу, перевіряється під час підсумкового заняття, диф. заліка.

3.4. Індивідуальні завдання (затверджений на засіданні кафедри перелік з визначенням кількості балів за їх виконання, які можуть додаватись, як заохочувальні):

За бажанням студента під час вивчення відповідних тем він може виконувати індивідуальну роботу, яка проводиться в позаурочний час та при успішному її виконанні додатково оцінюється викладачем.

Орієнтовний перелік індивідуальних завдань:

1. Проведення розпитування показового хворого, його загального огляду та огляду голови, шиї, кінцівок із виділенням основних симптомів та синдромів захворювання.
2. Проведення досліджень функції зовнішнього дихання у показових хворих, обробка отриманих даних та доповідь на занятті
3. Реєстрація ЕКГ, участь у проведенні інструментальних досліджень серцево-судинної системи у показових хворих з обробкою даних та доповіддю на занятті
4. Проведення фізикального та інструментального обстеження показового хворого із підготовкою огляду наукової літератури щодо досліджуваного випадку
5. Робота з літературою й іншими джерелами інформації та підготовка реферативного повідомлення про сучасні методи обстеження хворих у клініці внутрішніх хвороб
6. Робота з літературою й іншими джерелами інформації та підготовка реферативного повідомлення про особливості синдромної діагностики захворювання із типовим перебігом, обраного за бажанням студента

3.5. Інші заохочення (умови нарахування додаткових балів за різні види неформальної та інформальної діяльності, серед яких можуть бути конференції, наукові дослідження, участь у опитуваннях, симпозиумах, тощо):

На засіданні кафедри затверджено перелік індивідуальних завдань (участь з доповідями в студентських конференціях, профільних олімпіадах, підготовка аналітичних оглядів з презентаціями з перевіркою на плагіат) з визначенням кількості балів за їх виконання, які можуть додаватись, як заохочувальні (**не більше 10**)

Бали за індивідуальні завдання одноразово нараховуються студентові тільки комісійно (комісія – зав. кафедри, завуч, викладач групи) лише за умов успішного їх виконання та захисту. В жодному разі загальна сума балів за ПНД не може перевищувати 120 балів.

3.6. Правила оскарження оцінки

Згідного загальних положень та наказів ХНМУ

4. ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ

Вимоги дисципліни(система вимог та правил, які викладач пред'являє до здобувачів вищої освіти при вивченні дисципліни). Щоб досягти цілей навчання і успішно пройти курс, необхідно: з першого дня включитися в роботу; регулярно відвідувати лекції; читати матеріал попередньо, до його розгляду на практичному занятті; не спізнюватися і не пропускати заняття; приходити на кафедру одягнутими у медичний халат, мати змінне взуття, мати при собі фонендоскоп, зошит, ручку; виконувати всі необхідні завдання і працювати щодня; вміти працювати з партнером або в складі групи; звертатися за допомогою і отримувати її, коли Ви її потребуєте. Письмові та домашні завдання треба виконувати повністю та вчасно.

Передбачена академічна мобільність, взаємозамінність залікових кредитів (обсяг 1 кредиту 30 годин). Студенти можуть обговорювати різні завдання, але їх виконання - строго індивідуально.

Відвідування занять та поведінка Відвідування лекцій та практичних занять студентами є обов'язковим. Не допускаються запізнення студентів на лекції та практичні заняття.

Під час лекційного заняття студентам та студенткам рекомендовано вести конспект заняття та зберігати достатній рівень тиші. Ставити питання до лектора/-ки – це абсолютно нормально.

Використання електронних гаджетів дозволяється лише з дозволу викладача. Не допускаються списування, використання різного роду програмних засобів, підказки, користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими електронними гаджетами під час заняття.

Рекомендації щодо успішного складання дисципліни(активність здобувачів вищої освіти під час практичного заняття, виконання необхідного мінімуму навчальної роботи). Практичні заняття передбачають:

Активну участь під час обговорення в аудиторії, студенти/-ки мають бути готовими детально розбиратися в матеріалі, ставити запитання, висловлювати свою точку зору, дискутувати. Під час дискусії важливі:

- повага до колег,
- толерантність до інших та їхнього досвіду,
- сприйнятливості та неупередженості,
- здатність не погоджуватися з думкою, але шанувати особистість опонента/-ки,
- ретельна аргументація своєї думки та сміливість змінювати свою позицію під впливом доказів,
- я-висловлювання, коли людина уникає непотрібних узагальнювань, описує свої почуття і формулює свої побажання з опорою на власні думки і емоції,
- обов'язкове знайомство з першоджерелами.

Вітається творчий підхід у різних його проявах. Від студентів/-ок очікується зацікавленість участю у міських, всеукраїнських та міжнародних конференціях, конкурсах та інших заходах з предметного профілю.

Заохочення та стягнення(додаткові бали за конференції, наукові дослідження, правки, поради, участь у опитуваннях). Оцінювання індивідуальних завдань студента здійснюється за умов виконання завдань викладача (доповідь реферату на практичному занятті, доповідь з презентацією на практичному занятті, доповідь на науково-практичних конференціях кафедри, університету, написання тез, статей, участь у Всеукраїнській олімпіаді). Бали (не більше як 10) додаються, як заохочувальні.

Техніка безпеки. На першому занятті з курсу буде роз'яснено основні принципи охорони праці шляхом проведення відповідного інструктажу. Очікується, що кожен та кожна повинні знати, де найближчий до аудиторії евакуаційний вихід, де знаходиться вогнегасник, як їм користуватися тощо.

Порядок інформування про зміни у силабусі та ін. Розробка, оновлення та затвердження силабусу навчальної дисципліни проводиться кожного навчального року. Обов'язкове розміщення на сайті ХНМУ в профілі освітньої програми «Медицина» до 30 червня поточного навчального року для наступного навчального року;

5. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Політика щодо академічної доброчесності (в т.ч. відповідальність за порушення академічної доброчесності). Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- ✓ Самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- ✓ Посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- ✓ Дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- ✓ Надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Кафедра пропедевтики внутрішньої медицини №2 та медсестринства підтримує нульову толерантність до плагіату. Від студентів очікується бажання постійно підвищувати власну обізнаність в академічному письмі. На перших заняттях проводитимуться інформаційні заходи щодо того, що саме вважати плагіатом та як коректно здійснювати дослідницько-науковий пошук.

Політика щодо осіб з особливими освітніми потребами. Студенти з особливими потребами повинні зустрітися з викладачем або попередити його до початку занять, на прохання студента це може зробити староста групи.

Додаток 1

ЩОДЕННИК

Проходження виробничої практики з Первинної медико-санітарної допомоги
студента _____ факультету _____ групи

_____ (ПІБ)

Місце проходження практики:

Кафедра _____

Клінічна база _____

Дата, години роботи *	Зміст виконаної роботи **	Підпис *** старшої медичної сестри відділення

* вказуються години роботи під час самостійної роботи

** новодиться перелік виконаних маніпуляцій та завдань з вказанням у дужках їх кількості, номера палати або назвати підрозділу відділення, де вони безпосередньо виконувались

*** виконання маніпуляцій та завдань під самостійної роботи засвідчується підписом – старшої медичної сестри відділення.

Додаток 2

Підсумковий звіт

про виконання практичних навичок під час виробничої практики

Первинної медико-санітарної допомоги
студента _____ факультету _____ групи

_____ (ПІБ)

Місце проходження практики:

Кафедра _____
 Клінічна база _____

	Перелік самостійно виконаних завдань	Кількість
1.	Скласти заявки на медикаменти та одержати їх з аптеки, перевіряти вірність зберігання сильнодіючих, психотропних та ядовитих ліків;	
2.	Провести контроль якості приготування та використання дезінфекційних розчинів, якості прибирання палат, кабінетів та інших службових приміщень, проведення генеральних прибирань;	
3.	Складати графіки чергувань середнього та молодшого медперсоналу на місяць;	
4.	Провести підрахунок частоти дихальних рухів	
5.	Провести підрахунок частоти серцевих скорочень	
6.	Провести вимірювання артеріального тиску на руках і ногах	
7.	Провести визначення асцитів.	
8.	Оцінити стан свідомості хворого.	
9.	Пропальпувати пульс на сонних артеріях, стегнових, підколінних, a. dorsalis pedis, a. tibialis posterior.	
10.	Перевірити ходу пацієнта.	
11.	Оцінити силу рук.	
12.	Перевірити функцію суглобів.	
13.	Провести пальпацію грудних залоз.	
14.	Провести облік медикаментозних засобів в маніпуляційному кабінеті.	
15.	Виписати сильнодіючий або наркотичний засіб.	
16.	Продемонструвати правила заповнення температурного листа.	
17.	Провести забір крові для біохімічного дослідження.	
18.	Провести забір крові для дослідження гемостазу.	
19.	Продемонструвати методику виконання підшкірної ін'єкції.	
20.	Продемонструвати методику виконання внутрішньом'язової або підшкірної ін'єкції.	
21.	Розрахувати дозу розчинного антибіотика згідно листа призначення.	
22.	Підготувати систему та ввести внутрішньовенно крапельно препарат.	
23.	Підготувати необхідні розчини та продемонструвати правила поводження з одноразовим шприцом після його застосування.	
24.	Підготувати необхідні розчини та провести перед стерилізаційну обробку інструментарію для багаторазового використання.	
25.	Проконтролювати якість перед стерилізаційної обробки інструментарію.	
26.	Продемонструвати методику взяття мазків з носа та зіву.	
27.	Підготувати відповідні засоби та продемонструвати на муляжі методику виконання очисної клізми.	
28.	Підготувати відповідні засоби та продемонструвати на муляжі методику виконання сифонної клізми.	
29.	Підготувати відповідні засоби та продемонструвати на муляжі методику виконання масляної клізми.	
30.	Підготувати відповідні засоби та продемонструвати на муляжі методику виконання гіпертонічної клізми.	
31.	Провести реєстрацію ЕКГ в 12-ти відведеннях.	
32.	Підготувати відповідні засоби та продемонструвати методику накладання зігрівального компресу.	
33.	Підготувати відповідні засоби та продемонструвати методику накладання мазьової пов'язки.	

34.	Підготувати відповідні засоби та продемонструвати методику закапування крапель в очі та закладання мазі в кон'юнктивальний мішок.	
35.	Підготувати відповідні засоби та продемонструвати методику застосування гірчичників.	
36.	Підготувати відповідні засоби та продемонструвати методику застосування медичних банок.	
37.	Продемонструвати методику надання зволоженого кисню хворому.	
38.	Продемонструвати методику користування різними типами інгаляторів.	
39.	Підготувати пацієнтів до рентгенологічного, ендоскопічного та ультразвукового методу дослідження.	
40.	Ознайомитись з чинними наказами, інструкціями і методичними вказівками МОЗ України.	
41.	Провести санітарну обробку пацієнта.	
42.	Прийняти участь у складанні добового меню та виписування порційної вимоги.	
43.	Підготувати відповідні засоби та продемонструвати методику катетеризації і промивання сечового міхура м'яким катетером.	
44.	Прийняти участь у виконанні найпростіших фізіотерапевтичних процедур.	
45.	Оформлення медичної документації.	
46.	Надавати рекомендації пацієнтам та їх родичам щодо здорового способу життя, загартування, раціонального харчування.	
47.	Прийняти участь у проведенні санітарно-освітньої роботи (оформлення санітарних бюлетенів, бесіди, лекції).	

Підпис викладача _____

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

- Лісовий В.М. Основи медсестринства/ В.М. Лісовий, Л.П. Ольховський, В.А. Капустник.- 3-є вид., перероб. і доп.- Київ: ВСВ Медицина, 2018. – 912 с.
3. Догляд за хворими. Практика/ за ред. О.М. Ковальової.-3-є вид, випр.-К.: ВСВ Медицина. - 2017, - 483.с.
- Пасечко, Н. В. Основи сестринської справи : підручник / Н. В. Пасечко, М. О. Лемке, П. Є. Мазур. - 2-ге вид. - Тернопіль : Укрмедкнига, 2016. - 543 с.
5. Касевич, Н. М. Загальний догляд за хворими і медична маніпуляційна техніка : підручник / Н. М. Касевич ; ред. В. І. Литвиненко. - 7-е вид, випр. - Київ : ВСВ Медицина, 2017. - 422 с.
- Общий уход в терапевтической клинике/ под ред. Ослопова В.Н. –М.: медпрессинформ, 2002
- Методичні розробки для аудиторної та позааудиторної підготовки студентів.

Додаткова:

- Медицина за Девідсоном: принципи і практика : в 3-х т. : переклад 23-го англійського вид. - Київ : ВСВ Медицина, 2020 - .Т. 1 / ред. С. Г. Ралстон [та ін.] ; наук. ред. пер. В. Ждан [та ін.]. - 258 с. : кольор. іл. - Алф. покажчик: с. 253-257. - Пер. изд. : Davidson's Principles and Practice of Medicine : 23rd edition.
- Савка Л.С. Догляд за хворими і медична маніпуляційна техніка/ Л.С. Савка, Л.І. Разнікова, О.І. Коцар.-3-є вид, перероб. і доп, 2020. -К.:ВСВ Медицина.- 599 с.
 - Паліативна та хоспісна допомога/ за ред. Ю.В. Вороненка, Ю.І. Губського.- Вінниця, 2017: Нова Книга.- 392 с.

4. Касевич, Н. М. Основи медсестринства в модулях: навчальний посібник / Н. М. Касевич. - 3-тє вид., випр. - Київ : ВСВ Медицина, 2018. - 478 с.
5. Основні обов'язки та професійні дії медичної сестри терапевтичного відділення : навчальний посібник для викл. та студентів III курсу мед. фак. / В. В. Сиволап, Л. В. Лукашенко, О. І. Олійник, І. В. Лихасенко, Н. Ф. Авраменко, М. П. Герасько, С. П. Жеманюк, Л. О. Курілець, Т. В. Кравченко, С. В. Полівода. – Запоріжжя: ЗДМУ, 2017. – 112 с.
<http://dspace.zsmu.edu.ua/handle/123456789/7560>
6. Матюха Л. Ф. Ведення пацієнтів із неінфекційними захворюваннями у дорослих в практиці сімейного лікаря : навч.метод. посіб. / Л. Ф. Матюха, О. Є. Коваленко, Т. С. Грузева [та ін.]. – К. : ТОВ "АНФ ГРУП", 2017. – 179 с.
7. Загальна епідеміологія : навч. посіб. (ВНЗ IV р. а.) / Н. О. Виноград, З. П. Васишин, Л. П. Козак. – 4е вид., випр. : Медицина. – 2017. – 200 с.
8. Ведення пацієнтів із неінфекційними захворюваннями у дорослих в практиці сімейного лікаря : навч.метод. посібн. / Л. Ф. Матюха, О. Є. Коваленко, Т. С. Грузева, О. В. Процюк, Л. В. Клименко, Т. А. Ти това, Л. Г. Матвієць, О. Б. Яценко, О. В. Маяцька, Н. В. Малютіна, О. С. Бусигіна, Л. І. Галієнко. – К. : ТОВ "АНФ ГРУП", 2017. – 179 с.
9. Пропедевтика внутрішньої медицини / Децик Ю.І., Яворський О.Г., Нейко Є.М. та ін.; за ред. проф. О.Г. Яворського. – 5-е вид., виправл. і допов. – К.: ВСВ «Медицина», 2018. – С. 140–150.
10. Стандарти діагностики та лікування в загальнолікарській практиці. Внутрішні хвороби [Текст] : навч. посіб. / В. М. Ждан, Л. М. Шилкіна, М. Ю. Бабаніна, Є. М. Кітура, М. В. Ткаченко, І. В. Іваницький; ВДНЗУ "УМСА". – Вид. 2-ге, доповн. та перероб. – Полтава : ТОВ "АСМІ", 2016. – 489 с.
11. Страчунский Л. Б. Практическое руководство по антиинфекционной химиотерапии / Л. Б. Страчунский, Ю. Б. Белоусов, С. Н. Козлов (ред.). – Смоленск : МАКМАХ, 2017. – 464 с.
12. Сучасні класифікації та стандарти лікування розповсюджених захворювань внутрішніх органів. Невідкладні стани в терапії. Аналізи: нормативні показники, трактування змін : довідник / за ред. Ю. М. Мостового. – 24-е вид., доп. і перероб. – К. : Центр ДЗК, 2018. – 792 с.

Інформаційні ресурси

1. Яворський О.Г. DVD-фільм «Догляд за хворими. Основи мед сестринської справи» (у 2-х частинах) / Яворський О.Г., аудіо- та відеоматеріали, 2013.
2. Яворський О.Г. DVD-фільм «Огляд хворого. Основи мед сестринської справи» (у 2-х частинах) / Яворський О.Г., аудіо- та відеоматеріали, 2013.
3. Наказ МОЗ України № 460 від 01.06.13 Про затвердження протоколів медичної сестри (фельдшера, акушерки) з догляду за пацієнтом та виконання основних медичних процедур та маніпуляцій. [електронний ресурс] – Режим доступу: <http://mozdocs.kiev.ua>
4. Наказ МОЗ № 149 від 20.03.2008 р. «Про затвердження клінічного протоколу медичного догляду за здоровою дитиною віком до 3 років» [електронний ресурс] – Режим доступу: <http://mozdocs.kiev.ua>
5. Наказ МОЗ України № 152 від 4.04.2005 «Про затвердження Протоколу медичного догляду за здоровою новонародженою дитиною». [електронний ресурс] – Режим доступу: <http://mozdocs.kiev.ua>
6. Глубокий анализ разных способов измерения температуры тела у детей [електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.gradusnik.ru/rus/doctor/ped/w10md-termometr/>
7. [Наказ МОЗ України № 798 від 21.09.2010](#) Про затвердження методичних рекомендацій "Хірургічна та гігієнічна обробка рук медичного персоналу" [електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://medsoft.ucoz.ua>
8. Наказ МОЗ України № 110 від 14.02.2012 Про затвердження форм первинної облікової документації та інструкцій щодо їх заповнення, що використовуються у закладах охорони здоров'я незалежно від форми власності та підпорядкування [електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://medsoft.ucoz.ua>

Інтернет-ресурси:

9. З тем «Загальний огляд хворого»
 - <http://www.meddean.luc.edu/lumen/meded/medicine/pulmonar/pd/contents.htm>
 - <http://meded.ucsd.edu/clinicalmed/>
10. З питань етико-деонтологічних аспектів роботи медичного працівника:
 - http://archive.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/vzhdu/2011_57/vip_57_13.pdf
 - http://archive.nbu.gov.ua/portal/chem_biol/Mosv/2012_4/data/article22.pdf.
 - http://archive.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Npd/2012_1/2neranov.pdf.

Завідувач кафедри ПВМ №2 та медсестринства
д. мед. н., професор

Т.С.Оспанова